

DAĞITICI ADALET ve GELİRİN YENİDEN DAĞILIMI POLİTİKALARI¹

Yazan: James M. Buchanan ve Geoffrey Brennan

Tercüme Eden: Yiğit Yılmaz²

Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Doktora Öğrencisi

E-mail: yigit_bal_ksk@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0003-1251-8862

I. Giriş

Ortodoks adalet anlayışları, dağıtıcı adalet ya da “eşitlik” kavramını öne sürmektedir. Bu görüşe göre, bir sonucun adaleti ya da adaletsizliği, sonucun içsel bir özelliği olarak kabul edilmektedir. Bir sosyal sonucun diğerinden daha “adil” olup olmadığını belirlemek için, bireylerin her birindeki göreceli konumlarını araştırmak yeterlidir. Göreceli konumlar tipik olarak bireylerin gelirleri veya servetlerine atıfta bulunularak ölçülür, ancak bazen belirli “önemli” tüketim kalemlerinin (örneğin sağlık, barınma, gıda veya eğitim) tüketimi veya bunlara erişim karşılaştırma için daha üstün bir temel olarak kabul edilebilir.

Burada amacımız bu bilindik dağıtıcı adalet anlayışını eleştirmek değildir; bundan sonraki bölümde “eşitlik” veya “daha az eşitsizlik” kavramlarının normatif uygunluğunu verili olarak kabul edeceğiz. Bizim kaygımız, daha ziyade, dağıtıcı adalet kavramını anayasal perspektiften incelemektir. Bizim görevimiz, eşitliğin arzu edilir olduğuna dair normatif yargı göz önüne alındığında, hangi kurumsal düzenlemelerin bu “eşitliği” (veya “daha az eşitsizliği”) sağlamaya en elverişli olduğunu sormaktır. Siyasi düzenin, serbest piyasanın yaratacağından (yaygın olarak varsayıldığı gibi) daha eşit bir gelir dağılımı yaratacağına inanmak için

¹ Buchanan, J. M. and Geoffrey Brennan, *Politics Without Rules, II: Distributive Justice and Distributive*, in: *The Collected Works of James M. Buchanan*, vol. 10. *The Reason of Rules Constitutional Political Economy*. (Indianapolis: Liberty Fund, 2000).

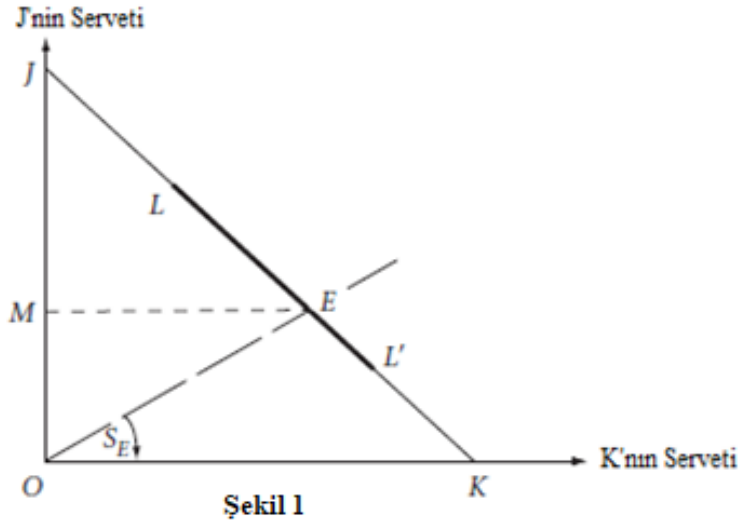
² Bu tercümeyi okuyup hata ve eksikliklerimizi ileten sayın Betül ERTUĞRUL ve Ahmet ÖZKAN’a teşekkürlerimi sunuyorum. Çevirinin tüm sorumluluğu şüphesiz bana ait bulunmaktadır.

herhangi bir neden var mı? Siyasi düzenin hangi “kurallarının” daha “adil” sonuçlar üretmesi muhtemeldir?

Ancak bu konulara değinmeden önce, bunları ortaya koyarken dağıtıcı adalete ilişkin ortodoks olandan çok farklı bir bakış açısı benimsediğimizi kabul etmek önemlidir. Bu nedenle tartışmamıza ortodoks yaklaşımı karakterize etmeye çalışarak ve anayasal görüşün ek, önemli konuları nasıl gündeme getirdiğini göstererek başlayacağız. Ayrıca, kanaatimize göre ortodoks anlayış hakkında analitik olarak tutarsız olan şeyleri de belirteceğiz.

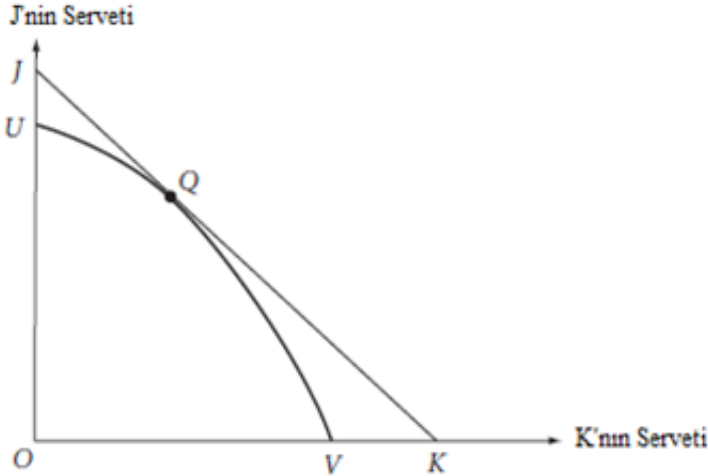
II. Dağıtıcı Adalet: Geleneksel Görüş

Dağıtıcı adaletin normal kavramını karakterize etmek, şu soruyu sormayı ve cevaplamaya çalışmayı içerir: Toplam ürün nasıl dağıtılmalıdır? Bazı toplamaların tüm olası dağıtımları dikkate alınır ve "en iyi"yi seçmek için bazı kriterler kullanılır. Yaygın bir benzetme, bir pastanın yarışan çocuklar arasında paylaşılması ve her birinin daha fazla pasta istediği varsayımdır. Örneğin, J ve K kişilerinden oluşan iki kişilik basit bir topluluk düşünün. Basit geometri açısından, olası dağılımlar kümesi Şekil 8.1'deki JK doğrusu ile gösterilmektedir. Cimri doğa, topluma toplam bir OJ (OK'ye eşit) sunar; bu OJ'nin tamamı sırasıyla J'ye (J noktasında) veya tamamı K'ya (K noktasında) verilebilir ya da J ve K arasında çeşitli oranlarda dağıtılabilir. Dağılımı J'nin payının K'nın payına oranı olarak temsil ediyoruz; örneğin E'de bu oranı orijinden E, SE'ye giden ışının eğimi olarak gösterebiliriz. Dağılımın alternatif ölçüleri SE ile birlik arasındaki fark (yani eşitlik) veya seviyelerin varyansı veya daha fakir bireye tahsis edilen miktar (E,OM'de) veya daha karmaşık bir şey olabilir. Normalde, ceteris paribus(diğer koşullar sabitken), eşitliğin en iyisi olduğu az çok varsayılır. Bu soyut nitelendirmede, eşitlikten başka bir şeyi gerekçelendirmek belki de zordur (ancak eşitliği gerekçelendirmek de önemsiz bir mesele olmayabilir).

Şekil 1

Ekonomistler ve diğerleri tipik olarak bu nitelendirmenin iki önemli açıdan yetersiz olduğunu savunmaktadır. Birincisi, pasta kendisini bir bütün olarak sunmaz. Daha ziyade, zaten dilimlenmiş olarak gelir ve dilimlerin boyutu bireylerin görelî üretken kapasiteleri tarafından belirlenir. Yani, JK doğrusu üzerinde bir nokta vardır (Şekil 2'de bu nokta Q olsun:) ve bu nokta, bazı araçlarla yeniden dağıtımın gerçekleşmesi gereken bir tür statüko noktasını temsil eder. İkinci olarak, yeniden dağıtım gerçekleştikçe pastanın büyüklüğü de değişir. Genel varsayım, Q'dan uzaklaştıkça, yeniden dağıtım sürecinin hem vergi hem de transfer tarafında “aşırı yük” ortaya çıktıkça pastanın hızlanan bir oranda küçüldüğüdür. Buna göre, ilgili olasılıklar sınırı Şekil 2'deki UV gibi bir şey olur: Sadece UV üzerindeki noktalar uygulanabilir; JK üzerinde Q dışındaki noktalar uygulanamaz. Gerçekliğe verilen bu tavizle birlikte normatif analiz, pasta büyüklüğünün pasta dağılımına karşı “takas edilmesi” haline gelir ve ünlü “eşitlik-verimlilik” çatışması ortaya çıkar. O halde “politika sorunu” iki boyutta ortaya çıkmaktadır: birincisi, politika araçlarının işleyişini, ideal dağılıma ulaşmak için vazgeçilen pasta cinsinden maliyeti en aza indirecek şekilde düzenlemek; ikincisi ise, pastayı mümkün olduğunca büyük tutmak için dağıtıcı adaletten ne kadar fedakârlık edilmesi gerektiğini belirlemek.

Şekil 2

III. Anayasal Perspektif

Dağıtıcı adaletin bu tipik nitelendirilmesinde yanlış olan birkaç şey vardır. İlk olarak kavramsal felsefi meseleleri ele alalım. Kişinin dağıtım hedefleri üzerinde soyut bir şekilde düşünmesinin bir yolu olarak -dağıtıcı adalet kavramına içerik kazandırmanın bir yolu olarak- varsayımsal model belki de yeterince masumdur. “Pastayı bölme görevi bana verilseydi, ne yapmam gerekirdi?” sorusunu sormak doğal görünüyor. Ancak bu soru, dağıtıcı adaletle ilgili soruların aslında bu şekilde ortaya çıktığını varsaymaktadır. Dağıtımların tek bir etken tarafından veya bir karar kuralı tarafından seçildiğini ileri sürmektedir.

Ancak dağılımlar seçilmemiştir. Sosyal sonuçlar, “yerleşik” dağıtıcı özellikleriyle, her biri kendi amaçları peşinde koşan ve her biri bir dizi geçerli kural altında diğerlerine bağlı olan bireysel aktörlerin karmaşık etkileşiminden ortaya çıkar. Elbette, geçerli kuralların, sonuçların (veya belirli dağılımların) tek bir fail tarafından seçileceği şekilde olabileceği düşünülebilir. Tamamen despotik emirler bilinmeyen şeyler değildir. Bu, ahlak ve sosyal filozofların dağıtıcı adalet sorularını ele alırken varsaydıkları örtük siyaset modeli midir? Bu siyaset modeli gerçekten de ekonomistlerin soyut felsefe yapmayı “ilgili” politika düzeyine taşıdıklarında akıllarında tuttıkları şey gibi görünmektedir. Ancak dağıtım bir despot tarafından seçiliyorsa, Şekil 1'deki model tamamen yetersiz kalmaktadır. İlgili sosyal ortam artık iki değil üç kişiyi içerecektir. Toplam pasta üzerinde hak iddia eden J ve K'ya ek olarak, kesme ve dağıtma işlemlerini yapacak olan H vardır. Eğer H'yi de J ve K

gibi modelleyip, hepsini pasta için çatışan taleplere sahip olarak ele alırsak, H pastanın tamamını kendine mal edecektir. Öte yandan, H'nin J ve K için özgeci bir kaygı taşıdığını varsayarsak, davranışsal simetri varsayımına göre J ve K'yı da aynı şekilde modellememiz gerekir. Şekil 8.1'deki uygulanabilir dağılımlar kümesi JK'dan LL"ye indirgenmiştir, çünkü bu sınırların dışındaki dağılımlar L ve L"yi güvence altına almak için taraflar arasında gönüllü transferleri içerecektir. Aynı şekilde H'nin, tüm çıktı ilk etapta H'ye tahakkuk etmiş gibi, hayırsever dürtülerinin sınırlarına kadar J ve K'ye aktardığı varsayılabilir. Diğer bir deyişle, dağıtıcı adalet sorununun, dağıtıcı bir sonucun tek taraflı seçimi açısından kavramsallaştırılması, statüko dağılımının, seçenin her şeye sahip olduğu bir dağılım olduğunu etkili bir şekilde varsaymaktadır. Problemin bu şekilde kurgulanması, dağıtıcı adaletin uygulanamaz olacağını neredeyse garanti etmektedir. Dahası, Şekil 8.2'deki Q gibi herhangi bir minimal devlet, serbest piyasa dağıtımının, yeniden dağıtımı mümkün kılmak için gerekli olandan daha adil olacağı kesindir. Dolayısıyla, dağıtıcı adaletle ilgili hususlar, siyasi kurumlara devir yetkisini tamamen reddeden kurallar lehine ikna edici bir şekilde tartışıyor gibi görünmektedir.

Bu eleştiriye verilecek ilk yanıt elbette despot modelin varsayılmadığıdır. Siyasi aktörlere transfer yapma yetkisi vermek, transferlerin yapılacağı gelirin kullanımı için onlara niteliksiz bir hak vermekle aynı şey değildir. Siyasi aktörler basitçe kendilerine transfer yapamazlar. Ancak bu böyleyse, nedenini sormalıyız. Başka bir deyişle, siyasi aktörlerin pastanın dağıtımında nasıl kısıtlandıklarının izini sürmeliyiz. Ve buradaki ilgili kısıtlamalar, kamu transfer faaliyeti seviyesi arttığında pastanın büyüklüğünün nasıl değiştiğiyle ilgili olan bilindik “ekonomik” kısıtlamalar değildir. İlgili kısıtlamalar, transferlerin büyüklüğünü ve şeklini şekillendiren siyasi oyunun kurallarında somutlaşan kısıtlamalardır. Meseleyi daha genel bir şekilde ifade etmek gerekirse, Robert Nozick'in savunduğu bir “minimal devlet ”te somutlaşanlardan, transfer yetkisi üzerinde açık kısıtlamaların bulunmadığı modern refah devleti tarafından karakterize edilenlere kadar farklı kurumsal düzenlemeler, farklı dağıtıcı sonuç modelleri üretecektir. Pratik siyasetin sorunu, dağıtıcı adaletin gereklilikleriyle en uyumlu dağıtım modelini oluşturacak uygulanabilir bir kurumsal düzenlemeyi seçmektir.

Buradaki temel nokta, etkinlik analizi bağlamında tanıdık bir noktadır. Piyasa başarısızlığı olarak adlandırılan sorunlar (kamu mallarına, genelleştirilmiş dışallıklara ve özel mal arzındaki tekel unsurlarına atfedilebilir), mübadeleden elde edilen gerçekleşmemiş kazançların varlığına işaret etmek için yeterli olsa da, artık hükümetin piyasa süreçlerine müdahalesi için yetersiz bir normatif durum oluşturduğu yaygın olarak kabul edilmektedir. Piyasalar kusurlu olduğu için siyasi

süreçlerin daha iyi işleyeceğine dair gerekli bir varsayım yoktur. Aksine, kamu tercihi teorisinin bize hatırlattığı gibi, siyasi süreçlerin Pareto optimalitesine ulaşma kapasitesinden şüphe duymak için çok iyi nedenler vardır. Normatif açıdan ilgili karşılaştırma iki kusurlu kurum arasındadır. Bir kurumun ya da diğerinin kusurlu olduğu -piyasaların “başarısız olduğu”- gözlemi, devlet “müdahalesi” için yeterli değildir. En azından prensipte bu kadarını kabul etmekle birlikte, bu noktanın sürekli tekrarlanması gerekiyor gibi görünmektedir.

Bununla birlikte, dağıtıcı adaletin gerçekleştirilmesinde, pek fark edilmemiş gibi görünse de, tam olarak benzer bir nokta vardır. Mesele şudur: Serbestçe işleyen bir piyasadan ortaya çıkan - ya da çıktığı varsayılan³ - dağılımdan yakınmak yeterli değildir. Siyasi sürecin dağılım üzerindeki etkisinin eşitlik yönünde olduğunu göstermek gerekir. Ya da soruyu daha açık bir şekilde ifade etmek gerekirse, eşitliğe doğru hareket kurumsal olarak mümkün müdür? Dağıtım politikasına ilişkin geniş literatüre rağmen, bu temel sorunun cevaplanması bir yana, neredeyse hiç sorulmaması ironiktir.⁴ Anayasal perspektifin erdemi, bu soruyu sağlam bir şekilde merkeze yerleştirmesidir. Bunu, normatif sorgulama alanını hayal edilebilir gelir dağılımları kümesinden, gelir dağılımlarının ortaya çıkacağı uygulanabilir kurumsal düzenlemeler kümesine kaydırarak yapar.

Burada bize gerekli görünen şey bir dizi "kurumsal yansıtma tatbikatı"dır. Örneğin, ortodoks kamu maliyesinde bilinen bir vergi etki alıştırmasını ele alalım. "Politika yapıcının" birkaç vergiye erişimi olduğu varsayılır: bira vergisi, arazi vergisi ve şirket karları vergisi. Geleneksel ortamda, örneğin, bira vergisi yerine eşit gelirli arazi vergisi koymanın dağıtıcı sonuçları nelerdir diye sorabiliriz. Bu vergi ikamesinin dağıtıcı etkilerini, çeşitli grupların (bira tüketicileri, bira endüstrisindeki belirli faktörler, vb.) "taşıdığı yükler" ve diğerleri için azaltılan yükler açısından izliyoruz. Ancak o zaman, vergi ikamesinin arzu edilir olup olmadığına ve hangi vergi araçları karışımının "en iyi" olduğuna karar vermek için dağıtıcı adaletin normatif kriterlerini uygulamak mümkün olur. Mevcut vergi araçlarıyla, yalnızca belirli dağıtımlar uygulanabilir ve hiçbiride ideale karşılık gelmeyebilir. Vurguladığımız gibi, bu yaklaşım yetersizdir çünkü böyle bir vergi tercihinin, "dağıtıcı adaletin" yalnızca siyasi oyunda belirleyici olanların çıkarlarına hizmet etmesi halinde güvence altına alınacağı bir siyasi süreçten ortaya çıktığı gerçeğini

³ Kamu sektörünün toplam hasılanın üçte biri ila yarısını emdiği ve düzenleme yoluyla kolektif faaliyetin ölçülmemiş etkilerinin ekonomi boyunca dalgalandığı ve gelir dağılımını anlatılamayacak şekillerde etkilediği ekonomilerde mümkün olan tek şey varsayımdır.

⁴ Önemli bir istisna için bakınız Dan Usher, *The Economic Prerequisite to Democracy* (Oxford: Basil Blackwell, 1981).

göz ardı eder. Ancak, yaklaşım, tüm dağıtımların uygulanabilir olmadığını ve herhangi bir normatif öneri sunulabilmesi için alternatif politika araçlarının dağıtıcı etkilerinin izlenmesi gerektiğini kabul eder. En azından, alternatif dağıtımlardan ziyade alternatif vergilerin normatif değerlendirmenin nesneleri olduğu kabulü vardır. Burada, bu kabulü daha uygun bir söylem düzeyine genişletiyoruz. Alternatif vergilerin dağıtıcı etkilerine odaklanmak yerine, alternatif kural kümelerinin dağıtıcı etkilerine odaklanıyoruz. Bu anlamda, endişemiz alternatif kurumların "olay sıklığı (İnsidans)"dır.

IV. Bazı Kısıtlamalara Tabi Çoğunluk Kuralı ve Ortaya Çıkacak Sonuçlar

Bu ve sonraki bölümlerde, çoğunluk kuralı altında ortaya çıkması beklenen dağıtıcı sonuçların örüntüsünü, çeşitli kurumsal kısıtlamalara tabi olarak türetmeye çalışacağız.⁵ Bunu yapmamızdaki amaç, siyasi kurumları az çok bildiğimiz gibi ele almak ve öncelikle, siyasi süreçlerin, örneğin, ağırlıklı olarak piyasa odaklı bir rejimden daha fazla "dağıtıcı adalet" üretme eğiliminde olduğuna dair herhangi bir teorik varsayım olup olmadığını sormaktır; ve ikinci olarak, siyasi kurumların işleyişine ilişkin hangi kısıtlamaların "dağıtıcı adalet"in peşinde koşulmasına elverişli olduğu görülmektedir. Baştan sona, son derece basit, son derece soyut bir çoğunluk kuralı modeliyle ilgileneceğiz.

Özellikle, A, B ve C kişilerinden oluşan basit bir üç kişilik topluluğu ele alacağız.⁶ Üçünün de oy kullandığı ve hepsinin oylarını çıkarlarına göre kullandığı varsayılır.⁷ Fedakarlık bulunmamakla birlikte hepsi kendi gerçek gelirlerini maksimize etmeyi amaçlar.⁸ Bir dönemin uzunluğunu seçimler arasındaki zaman uzunluğu olarak tanımlıyoruz, bu nedenle her dönemde tanım gereği bir seçim var. Son olarak, yalnızca çoğunluk kuralının dağıtıcı sonuçlarına odaklanmak için, hükümetin yaptığı tek şeyin transferler yapmak olduğunu varsayıyoruz; yani, hükümetin üstlenebileceği herhangi bir kamusal mal hükmünden soyutluyoruz.⁹ Ortaya çıkan

⁵ Çoğunluk kuralının yeniden dağıtımla ilgili bazı etkilerinin çok genel bir incelemesi için, James M. Buchanan'ın "The Political Economy of Franchise in the Welfare State" in *Capitalism and Freedom: Problems and Prospects*, Richard T. Selden editörlüğünde (Charlottesville: University Press of Virginia, 1975), s. 52-77 adlı eserine bakınız.

⁶ Bu "kişiler" tamamen eşit büyüklükteki homojen grupları temsil ediyor olarak düşünülebilir.

⁷ Bu varsayım, başka bir yerde de savunduğumuz gibi, hiçbir şekilde istisnasız değildir. Bkz. Geoffrey Brennan ve James Buchanan, "The Logic of the Levers" (Center for Study of Public Choice, Fairfax, Va., 1983, teksir edilmiş). Ancak, geleneksel kamu tercihi uygulamasını takip eder ve burada oldukça kullanışlıdır.

⁸ Bölüm 4'te bu varsayımı analitik açıdan uygun bir araç olarak gerekçelendirmeye çalıştık.

⁹ Bu varsayım bir "sahtekarlıktır." Bir piyasa düzeni, kurumların mülkiyet haklarını korumasını ve sözleşmeleri yürürlüğe koymasını gerektirir ve bu tür kurumların işlev görebilmeleri için kaynaklara

dağılımlara odaklanmak istediğimiz için, tüm sonuçları $[a, b, c]$ biçiminde bir üçlü olarak tasvir edeceğiz; burada a , A'nın toplam geliri, b , B'nin toplam geliri ve c , C'nin toplam geliridir.

Bu temelde, tamamen "serbest" bir piyasa düzeni altında dağıtımla temsil edilen kavramsal kıstası ele alalım. Kamu veya özel hiçbir transfer gerçekleşmez. Bu dağıtım, bireylerin farklı üretim kapasitelerini, risk almaya hazır olmalarını, biriktirme eğilimlerini ve farklı geçmişlerini yansıtacaktır. Bu nedenle, bu sonucun genel olarak dağıtıcı eşitliği yansıtmasını beklemeyiz. Bu "serbest piyasa sonucunu" $M = m_a, m_b, m_c$ vektörüyle gösteriyoruz. Burada m_i i'inci bireyin piyasa geliridir. Genelliği kaybetmeden, A en zengin, C ise en fakir olsun, böylece $m_a > m_b > m_c$ olur. Bunların toplamı, geleneksel olarak ölçüldüğü gibi az çok ulusal gelirdir.

Şimdi, çoğunluk kuralının tek geçerli kısıtlama olduğunu varsayarak, hükümet transferi olasılığını tanıtalım. Bir başlangıç noktası olarak, tüm transferlerin "toplu ödeme" olduğu, yani toplam gelirin herhangi bir kayıp olmaksızın istenildiği gibi yeniden dağıtılabildiği durumu ele alalım. Toplam para geliri (ve toplam servet stoğu) transfer sürecinden tamamen etkilenmez. Bu temelde, başlangıçta B ve C'nin belirleyici bir koalisyon oluşturduğunu varsayalım. O zaman, açıkça, A'nın tüm gelirini (ve servetini) rasyonel olarak alacaklardır. Aksi takdirde, çoğunluğun maliyetsizce el koyabileceği ve sahip olmayı tercih edeceği gelirden vazgeçmek anlamına gelir.

Sonuç $lb + lc = Y_M$ olduğu yerde $L = [0, lb, lc]$ biçiminde olacaktır, burada. Böyle bir sonucun sabit olmadığını unutmayın. Sonuç L , bir sonraki seçimde, örneğin A ve B arasında $J = [ja, jb, 0]$ biçiminde bir sonucu içeren bir koalisyon tarafından, $jb > lb$ ve $ja + jb = Y_M$; veya alternatif olarak, A ve C arasında $K = [ka, 0, kc]$ biçiminde bir sonucu içeren bir koalisyon tarafından, $kc > lc$ ve $ka + kc = Y_M$ şeklinde olacaktır. Üç partiden ikisinin daha iyi hale getirildiği böyle bir koalisyon her zaman var olmalıdır. Buradaki durum, kamu tercihi teorisindeki (ve oyun teorisindeki) her olası sonucun çoğunluk kuralı altında bir başkası tarafından alt edilebileceği bilindik durumdur. Hiçbir sonuç doğası gereği istikrarlı değildir. Aksine, belirleyici çoğunluk koalisyonunun bileşimi değiştikçe sürekli bir "döngü" bekleriz. Yine de, çoğunluk koalisyonunun kesin kimliği ne olursa olsun, buradaki tüm sonuçlar aynı karakteristik özelliği gösterecektir: azınlık üyesinin geliri her zaman sıfıra düşürülecektir. Transferler her zaman müsadere seviyesine itilecektir.

erişmeleri gerekir. Bu durumda vergiler transferlerin olmadığı durumda sıfır olmayacaktır. Ancak, sıfır transfer durumunda vergi olmadığını varsaymak faydalıdır.

Çoğunluk koalisyonunun hâkim olduğu partilerin koalisyonu sürdürmek için bağlayıcı anlaşmalar yapma konusunda teşvikleri olduğunu belirtmeliyiz, çünkü böyle bir anlaşmaya girerek her çoğunluk üyesi bir sonraki dönemde sıfır gelir elde etme şansından yarı yarıya kurtulur. Elbette, koalisyonu tek taraflı olarak bozmayı reddetmek mantıklı olmazdı. O zaman ancak mevcut ortağı anlaşmayı bozmaya karar verirse kaybedilebilir. Ancak, bir koalisyonun dağılması yönündeki sürekli baskıya rağmen, belirli bir azınlığın uzun bir seçim dönemi dizisi boyunca sistematik olarak sömürülme olasılığı göz ardı edilemez.

Bu basit model hakkında üç genel noktaya dikkat edilmelidir. İlk olarak, tüm transferlerin toptan olduğu varsayımı göz önüne alındığında, vergi öncesi, transfer öncesi "kıyaslama" gelir dağılımının hiçbir önemi olmadığı açıktır. Her bireyin $\frac{1}{3}Y_M$ 'nin herhangi bir seçim dönemi dizisi boyunca beklenen ortalama bir geliri vardır. Hiç kimse özünde bir diğerinden "daha zengin" değildir. Farklı emek üretkenlikleri veya farklı tasarruf veya risk alma eğilimleri, dağıtıcı sonuç üzerinde hiçbir etki yaratmaz, hatta bazı ilgili başlangıç noktaları olarak bile. Hiç kimsenin, siyasi süreçten çıkarabildiği dışında, hiçbir şeye "sahip olduğu" söylenemez. Ve bireyin çıkardığı şey, yalnızca mevcut seçim dönemi boyunca kendisine aittir. Burada, basit pasta oyma benzetmesi tamamen uygundur. Sabit bir pasta vardır ve bu pasta kapılmaya açıktır.

İkincisi, her noktadaki belirleyici çoğunluğun kesin bileşimi öngörülemez olduğundan, her birey doğal olarak gelecekteki herhangi bir seçim dizisi boyunca aynı beklenen gelire, yani $\frac{1}{3}Y_M$ 'ye sahiptir. Beklenen gelirlerin bu eşitlenmesi kendi başına, normalde yorumlandığı gibi dağıtıcı adalet doğru büyük bir adım olarak yorumlanabilir. Ancak beklenen gelirin eşitliği, seçim dizisinin herhangi bir noktasında sıfır geliri olan bir parti olacağı gerçeği ışığında değerlendirilmelidir. Dahası, belirli koalisyonların birçok seçim boyunca istikrarlı olma olasılığı vardır, bu durumda aynı parti önemli süreler boyunca tamamen el koyan bir transfer politikasıyla karşı karşıya kalacaktır. Bu gerçek göz önüne alındığında, dağıtıcı adaletin standart kriterlerinin dalgalanan parametrelerin dağılımlarını ele almadaki başarısızlığı büyük bir yetersizlik gibi görünüyor. Bu basit modelde çoğunlukçu siyasi sürecin dağıtıcı adalet üzerindeki etkisi oldukça belirsizliğini koruyor.

Üçüncüsü, toptan transfer varsayımı oldukça gerçekçi değildir. Çoğunlukçu sistem altında elde edilen gelir düzeyi, dönen mülkiyet hakları tarafından zorunlu olarak azaltılacaktır. Örneğin, şu anda çoğunluk koalisyonunda bir parti olan A'nın, bir sonraki seçimde sömürülen azınlık olma ve varlıklarına el konulma olasılığının en

azından üçte bir olduğunu fark ettiğinde sermaye varlıkları biriktirme teşviklerini düşünün. Emek gelirine katkıda bulunan beceriler edinme, risk alma veya girişimcilik fırsatlarını takip etme teşvikleri, bireyin yalnızca eşlik eden faydaların bir kısmını elde etmeyi beklemesi gerçeğiyle önemli ölçüde azaltılır. Dahası, çoğunluk koalisyonunda üyelik sağlamak özel olarak karlı bir faaliyettir. Eğer, muhtemel görüldüğü gibi, bireylerin belirleyici koalisyonun bir parçası olmak için harcadıkları zaman ve enerji alternatif yollarla kullanıldığında olumlu bir değere sahipse, bu zaman ve enerjinin harcanması toplum için net bir kayıptır. Bu tür kayıplar "rant arayışı" kayıpları başlığı altında ele alınıyor ve kurumsal yapıların artan üretimi içermeyen özel kazanç fırsatları yarattığı bağlamlarda giderek daha fazla verimsizliğin başlıca kaynakları olarak kabul ediliyor.¹⁰

Bütün bunlar, transferlerin yalnızca çok dar bir anlamda "toplu ödeme" olabileceği anlamına gelir. Herhangi bir dönemde, hakim çoğunluk için azınlığın tüm gelir ve varlıklarına el koymak karlı olabilir, ancak gelecekteki seçim dönemleri için plan yaparken, tüm temsilcilerin kendilerinin azınlık üyesi olacağı ve varlıklarına el konulacağı olasılığını akıllarında tutmaları beklenebilir. Bu nedenle, aksi takdirde olacağından çok daha az el koyma olanağı olacaktır. Özellikle, vergi sonrası transfer gelirlerinin toplamı, seçim dizisinin tüm noktalarında Y_M 'den önemli ölçüde daha az olacaktır.

Bu gerçek ışığında, azınlıktan çoğunluğa herhangi bir noktada yeniden dağıtımını sınırlamak için vergiler ve transferler üzerinde kısıtlamalar getirilirse, her şey beklenen anlamda daha iyi olabilir. Dahası, bu tür kısıtlamalar, dağıtımın seçim sırasındaki her noktada daha az eşitsiz olması açısından varsayılan olarak arzu edilen bir dağıtım sonucuna sahip olacaktır. Bu nedenle, Bölüm V'de, vergi transferi sürecine uygulanabilecek çeşitli olası kısıtlamaların kısa bir incelemesine geçeceğiz.

V. Çoğunluk Kuralı Altında Vergi Kuralı

Önceki bölümde ortaya konulan çoğunluk kuralının temel modelini koruyarak, vergi transfer işlemlerinin toplum için "aşırı yükler" ve genel verimlilik kayıpları yarattığını varsayarak, çeşitli türlerde mali kısıtlamaların varlığında siyasi süreçten ortaya çıkan dağıtıcı sonuçların doğasını incelemeye devam edeceğiz. Sırasıyla, vergilendirme sürecine ve transfer sürecine uygulanan kısıtlamaları ele alacağız ve ek bir kısıtlama ekleyeceğiz. İlk olarak, anayasanın vergilendirme makamlarını tek

¹⁰ Bu olgunun daha geniş incelemeleri için James M. Buchanan, Robert D. Tollison ve Gordon Tullock'un (editörler) "Toward a Theory of the Rent-Seeking Society" (College Station: Texas A&M University Press, 1980) adlı kitabına bakınız.

oranlı bir gelir vergisiyle sınırladığını ve başka hiçbir kısıtlamanın uygulanmadığını varsayacağız. Daha sonra, gelir vergisinin tüm bireylere tekdüze orantılı bir oranda uygulanması gerekliliğini ekleyeceğiz. Transferlerin eşit kişi başına miktarlarda, "demogrant" biçiminde ödenmesi yönündeki ek kısıtlamayı ekleyeceğiz. Son olarak, vergi oranı transfer düzeyinin doğrudan anayasal seçimini ele alacağız.

1. Sabit Oranlı Gelir Vergisi

Farz edelim ki, azınlıklara vergi koyarken çoğunluğun para geliri üzerinde sabit oranlı vergi kullanımıyla sınırlı olduğunu varsayalım. Yani, yalnızca azınlık üyeleri vergiyi ödese de, iyi tanımlanmış bir vergi tabanı, para geliri ve tüm azınlık grubu üyelerine eşit olarak uygulanan tek bir oran vardır. Bu kısıtlamanın önemi iki yönlüdür. İlk olarak, tek oranlı kısıtlama önemlidir çünkü çoğunluğun azınlık üyelerinin para gelirinin marjinal olmayan birimleri üzerinde ayrımcılık yapan bir vergi koymasını engeller. Ayrımcı bir tekelci, ürünün marjinal olmayan birimlerine daha yüksek fiyatlar uygulayabilir ve böylece aksi takdirde alıcıya tahakkuk edecek tüketici fazlasının değerinin bir kısmını güvence altına alabilir, aynı şekilde bir vergi otoritesi de uygun şekilde gerileyen bir vergi yoluyla vatandaşların tüketici fazlasının bir kısmını (ve sınır olarak tamamını) tahsis edebilir.¹¹ Bir bireyin gelirinin tüm birimleri için tek tip bir vergi oranı gereksinimi, bu tür olasılıkları ortadan kaldırır.

İkinci olarak, para geliri üzerinden vergi alınması gerekliliği, çoğunluğun azınlığın varlıklarını müsadere etme yetkisini açıkça ortadan kaldırır; bu, örneğin bir servet vergisi kapsamında uygulanabilir bir şeydir. Varlıklardan elde edilen gelir, diğer kaynaklardan elde edilen gelirle aynı oranda vergilendirilebilir, ancak varlıkların kendileri az çok dokunulmaz kalır.¹²

Vergi tarafındaki bu kısıtlamalardan birkaç şey çıkar. Birincisi, her birey için sabit oranlı gelir vergisi yoluyla elde edilebilecek azami bir gelir miktarı, R_1^* , olacaktır. İkincisi, her birey için, azami gelir vergisi oranıyla karşı karşıya kaldığında, vergi sonrası elde edeceği, ilişkili bir asgari gelir seviyesi, n_i , olacaktır. Üçüncüsü, vergilendirme sürecinin, bireyleri vergiden muaf boş zamanlarını gelir yerine

¹¹ Bu noktanın ayrıntılı bir açıklaması için Geoffrey Brennan ve James Buchanan, *The Power to Tax* (Cambridge University Press, 1980), 3. bölüme bakınız.

¹² Yetersiz endeksleme hükümlerine göre, enflasyon, vergi otoritelerinin varlıkların gerçek değerinin bir kısmını kendilerine tahsis etmesini mümkün kılmaktadır (vergi sonrası gerçek getiri oranını sıfırın altına çekerek). Burada, para otoritelerinin enflasyonu tasarlamalarının anayasal olarak kısıtlanmakta olduğunu varsayıyoruz. Yahut en azından dönem içi politik baskılardan bağımsız olduğunu kabul ediyoruz. Bkz. Brennan ve Buchanan, *Power to Tax*, 5 ve 6. bölümler.

koymaya teşvik etmesi nedeniyle, toplanan gelirin ötesinde, vergi mükelleflerine net zararlar yükleyeceğini biliyoruz.

Bu iddialar analitik olarak kolayca haklı çıkarılabilir,¹³ ancak burada belki de sadece bir benzetme sağlamak gereklidir. Çoğunluğun, azınlığın faktör hizmetlerinin satışında bir tekel hakkına sahip olduğunu düşünebiliriz. Elde edilebilecek azami vergi geliri, bu hizmetlerin satışından elde edilen azami tekel kârına karşılık gelir ve azınlığın asgari geliri, tekelinin bu hizmetleri sağlamanın ve temel üretim faktörlerine (bu durumda, azınlığa) tahakkuk ettirmenin maliyeti olarak düşünülebilir. Aşırı yük, daha sonra tekel ile ilişkili verimlilik kayıplarına benzemektedir.

Bu temelde, belirleyici çoğunluğun her zaman azınlığın gelirin gelirine gelir maksimizasyonu vergi oranını uygulayacağı açıktır. Aksi takdirde, çoğunluk koalisyonunun elde edebileceği transferlerden vazgeçmek anlamına gelir. Ancak bu, azınlığın net para gelirini sıfıra indirmeyecektir; vergi oranları zorunlu olarak %100'ün altına düşecektir. Gelir maksimizasyonu oranından fazla bir vergi oranı uygulamak, tanımı gereği, çoğunluğa aktarılabilir gelirlere azaltacaktır. Aynı zamanda, çoğunluk asla gönüllü olarak kendisine vergi koymayacaktır, çünkü vergiler aşırı bir yük içerir. Gelir, mükellef grubuna toptan bir şekilde iade edilse bile, grup yine de verginin uygulanmasını telafi etmek için gerekenden daha azını alacaktır.

Örneğin, A'nın azınlıkta, B ve C'nin ise çoğunlukta olduğu durumu ele alalım. O zaman A gelir maksimizasyonu vergi oranıyla karşı karşıya kalacak ve n_a net toplam gelir elde edecek, oysa B ve C vergi ödemeyecek ve aralarında bir oranda bölüştürmek üzere R_a^* alacak. Yani, sonuç olarak burada $S_b > S_c = R_a^*$ olduğu durumda elde edilen sonuç $J_A = [n_a, m_b + S_b, m_c + S_c]$ şeklinde olacaktır. Benzer şekilde, B azınlık olduğunda $S_a' + S_c' = R_b^*$ olduğu yerde sonuç $J_B = [m_a + S_a', n_b, m_c + S_c']$ olacaktır. C azınlık olsaydı sonuç eşdeğer olurdu.

Sınırsız çoğunlukçuluk durumunda olduğu gibi, hangi çoğunluk koalisyonunun galip geleceğini tahmin edemeyiz. Çoğunluk kuralı altında yenilemeyecek hiçbir sonuç yoktur. Belirleyici koalisyonun kimliği sürekli değiştiği için "Bisiklet" beklenebilir. Bununla birlikte, böyle bir bisiklet burada sınırlıdır, çünkü hiç kimsenin geliri n_i 'nin altına düşürülemez. Tersine, herhangi bir grubun yapabileceği en iyi şey, diğer iki gruptan da maksimum gelir elde etmektir. Bu elbette olası değildir, ancak çoğunluk üyesi, çoğunluk koalisyonuna katılması için

¹³ Örneğin bkz. ibid., 3. ve 4. bölümler.

başka bir grubu rüşvetle ikna etmek için yeterli gelir sağlamak amacıyla vergilendirilmeye razı olmak zorunda kalabilir. Örneğin, J_A galip gelirse ve maksimum gelir B ve C arasında eşit olarak bölünen R_a^* olması halinde A kendisi için en iyi olan koalisyonu oluşturmaya çalışacaktır. B'den elde edilecek maksimum gelir C'den daha fazlaysa (yani, $R_b^* > R_c^*$), A, C ile bir koalisyon kurmaya çalışacaktır. Ancak bunu yapabilmek için, A'nın R_b^* 'den daha fazla C ödemesi gerekebilir (örneğin, $R_b^* < 1/2 R_a^*$ ise) ve dolayısıyla A'nın da pozitif bir vergi ödemesi gerekecektir.

Burada söz konusu olan dönen döngüler ve genel dağıtım belirsizliği nedeniyle, her grup için uzun seçim dizisi boyunca beklenen gelirin tam olarak ne olacağını belirtmek zordur. Ancak, bazı genel açıklamalar yapabiliriz. Birincisi, sınırsız çoğunlukçuluk durumundan farklı olarak, farklı üretkenlik, tutumluluk vb. beklenen dağıtım üzerinde bir miktar etki yapacaktır çünkü her birinin azınlıktayken alacağı asgari gelirin temel gelir kazanma yeteneğini yansıtmaması beklenebilir. O halde, bazılarının diğerlerinden daha zengin olduğu kavramında burada bazı önemli anlamlar vardır. İkincisi ve sınırsız durumda olduğu gibi, hükümet transfer faaliyetinin etkisinin beklenen gelirleri eşitleme yönünde olması muhtemeldir. Genel olarak, herhangi bir gruptan elde edilebilecek maksimum gelirin, o grubun vergisiz geliriyle pozitif ilişkili olmasını bekliyoruz. Eğer öyleyse, en fakirlerin transferlerden almayı bekleyebilecekleri miktar, en zenginlerin transferlerden almayı bekleyebilecekleri miktarı mutlak anlamda (ve dolayısıyla daha fazla vergi öncesi toplam gelirin bir oranı olarak) aşacaktır. Net etki, beklenen gelirin dağılımını uzun seçim dizisi boyunca yoğunlaştırmak, ancak eşitlemek değildir. Bu anlamda, kısıtlanmamış çoğunlukçuluk eşitliğe daha yakın beklenen gelir üretir; diğer yandan, seçim dizisinin her noktasında, gözlemlenen gelir dağılımı, vergi kısıtlamasının varlığında, yokluğundan daha yakın olacaktır. Ve elbette, gelirlerin toplamı tahmin edilebilir şekilde daha yüksek olacaktır.

2. Üniform Tek Oranlı Gelir Vergisi

Şimdi önceki vergi kısıtlamalarına, vergilerin mükellefler arasında tekdüze olması gerekliliğini ekliyoruz. Bu kısıtlamaya göre, çoğunluk, azınlığın karşılaştığı para geliri üzerindeki aynı vergi oranıyla karşı karşıya kalmalıdır. Ancak, vergi gelirlerinin kullanımında herhangi bir kısıtlama olmadığından, çoğunluk tüm vergi gelirlerini rasyonel olarak kendisi için tahsis edecektir; azınlığa hiçbir transfer yapılmayacaktır. Buna göre, bu durumda hala döngüsellik olacaktır. Hiçbir belirli çoğunluk koalisyonu özünde istikrarlı olmayacaktır, çünkü herhangi bir sonuç her zaman üç kişiden ikisinin tercih ettiği başka bir sonuçla karşı karşıya kalabilir.

Vergi sisteminde aşırı yükün varlığı olmasaydı, bu durum sınırsız çoğunlukçuluktan farklı olmazdı. Çoğunluk tarafından, her bireyin tüm gelirini tahsis etmek için tekdüze, bozucu olmayan vergiler uygulanırdı. Gelirler daha sonra çoğunluk koalisyonu üyeleri arasında belirli oranlarda kesin olarak bölünürdü. Başka bir deyişle, vergi sisteminde bozulmalar olmadığında vergi tekdüzeliği gereksinimi sonuçları hiçbir şekilde kısıtlamaz. Ancak vergi sistemi çarpıttığı için -çoğunluk üyelerine vergi oranıyla marjinal olarak artan aşırı bir yük yüklediği için- çoğunluk vergi oranını rasyonel olarak maksimum gelir sınırlarına itmeyecektir. Bunun yerine, çoğunluk koalisyonu, çoğunluk üyelerine yüklenen aşırı yük de dahil olmak üzere, toplanan marjinal doların kendisine maliyetinin tam olarak bir dolar olduğu noktaya kadar vergileri zorlayacaktır. Bunun, azınlıktan maksimum gelir elde etmek için gereken orandan daha düşük bir oranda vergilendirme anlamına geleceğini görmek nispeten basittir. Özellikle, bu maksimum gelir seviyesinin civarındaki vergi oranı artışlarını ele alalım. Vergi oranındaki bir artış, azınlıktan toplanan net gelire (ve dolayısıyla çoğunluk üyelerinin aldığı net transfere) yalnızca küçük bir miktar ekler, ancak çoğunluk üyelerinin kendilerinin karşı karşıya kaldığı aşırı vergi yüküne önemli ölçüde katkıda bulunur.

Özellikle, i bireyinin ek bir dolar gelir elde etmesinin maliyeti iki unsurdan oluşur: bireyin vergi gelirindeki payı ve karşılaştığı marjinal aşırı yük. Yani, $C_i = r_i + (dW_i/dR)$, burada r_i , i'nin toplanan marjinal dolar vergi gelirindeki payıdır. Orantılı para geliri vergisi altında, r_i basitçe i'nin para gelirinin toplam para gelirine oranıdır. Gelir maksimumuna yaklaştıkça dW_i / dR 'nin sonsuza doğru eğilim gösterdiği açıktır, çünkü dR maksimum gelir seviyesinde sıfır olur. Bu nedenle, i'ye ek bir dolar transferinin marjinal maliyeti de maksimum gelir seviyesinde sonsuza yükselir. Her çoğunluk üyesi vergi gelirlerini eşit olarak paylaşırsa (yani, her çoğunluk grubu alınan her bir dolar gelirin yarısını alırsa), her grup C_i 'nin 1/2 değeri aldığı bir vergi oranı isteyecektir.

r_i , daha büyük para gelirleri olanlar için daha büyük olduğundan ve para geliri ile toplam gelirin pozitif ilişkili olduğu göz önüne alındığında, zenginler çoğunluk koalisyonunda olduğunda vergi oranlarının fakirler olduğundan daha düşük olacağı tahmin edilebilir. Bu nedenle fakirler azınlıktayken zenginlerin azınlıktayken kaybedeceklerinden nispeten daha az kaybedeceklerdir. Dahası, vergi oranları genel olarak tekdüze olmayan durumdan daha düşük olsa da, herkes vergi ödemek zorunda olduğundan toplam gelir tekdüze olmayan durumdan daha yüksek olma eğiliminde olacaktır. Bu da brüt transferlerin daha büyük olacağı anlamına gelir.

Özetle, yoksullar tekdüzelik kısıtlaması altında daha iyi performans gösterme eğiliminde olacaklardır: Çoğunlukta olduklarında tekdüze olmayan duruma göre

ortalama olarak daha büyük transferler alacaklar ve azınlıkta olduklarında daha düşük vergiler ödeyeceklerdir. Vergi tekdüzeliği gereksinimi, ortalama olarak daha büyük yeniden dağıtım lehine ve yine de herhangi bir bireyin servetinde uzun seçim dizisi boyunca daha az değişime doğru çalışır. En zenginler seçim döngüsü boyunca daha az iyi, en fakirler ise daha az kötü performans gösterebilir.

Bu önemli bir sonuçtur ve biraz vurguyu hak eder. Çoğunluk kuralının varlığında vergi tekdüzeliği gereksinimi (transfer tarafında herhangi bir tekdüzelik kısıtlaması olmaksızın) hem beklenen gelir hem de seçim döngüsünün herhangi bir noktasındaki sonuç açısından tekdüzelik gereksiniminin olmadığı durumda ortaya çıkandan daha adil bir sonuca yol açar.

3. Üniform Gelir Vergisi Artı Demogrant

Şimdi, bütçenin hem vergi hem de transfer tarafına tekdüzelik kısıtlamalarının getirildiği durumu ele alalım. Transfer tekdüzeliği, gelirlerin tüm vatandaşlar arasında eşit olarak, herkese bireysel ödeme şeklinde dağıtılmasını gerektirir. Bu nedenle her grup, toplanan her dolar vergi gelirinden otuz üç sent alır. Vergi tarafındaki tekdüzelik, önceki bölümde olduğu gibi, tüm bireylere aynı sabit oranda uygulanan orantılı bir gelir vergisi içerecek şekilde tanımlanır.

Bu kısıtlamalar göz önüne alındığında, her birey için istenen bir vergi oranı olacaktır. Bu oran, geliri ne kadar yüksekse, toplanan herhangi bir dolar vergi gelirinin daha yüksek orantılı bir payına katkıda bulunacağı için herhangi bir birey için daha düşük olacaktır. Aslında, ortalamanın üzerinde gelire sahip herhangi bir birey sıfır vergi oranı -ve dolayısıyla sıfır demogrant- isteyecektir. Böyle bir birey, ulusal gelirdeki payına orantılı olarak toplanan gelire katkıda bulunacak ve karşılığında net bir zarara katlanarak kişi başına düşen bir pay alacaktır. Tersine, ortalama gelirden daha az gelire sahip bir birey, marjinal aşırı yük de dahil olmak üzere ek bir dolar gelir elde etmenin maliyetinin, üçte birlik kişi başına düşen payına eşit olacağı pozitif bir vergi oranı isteyecektir. Açıkça, bireyin geliri ne kadar düşükse, istenen vergi oranı (ve eş zamanlı olarak vergi geliri ve demogrant) o kadar yüksek olacaktır. Burada döngülerimiz yoktur. Tek parametre t üzerindeki tercihler tek bir spektrum boyunca sıralanabilir ve çoğunluk kuralı, medyan gelir kazananın, bu durumda B'nin, uygulanacak vergi oranını belirlemede belirleyici olmasına yol açacaktır. A ve C arasında kesin bir koalisyon için yer yoktur, çünkü vergiler ve transferler üzerindeki kısıtlamalar göz önüne alındığında hem A'yı hem de C'yi daha iyi hale getirecek bir düzenleme yoktur: A daha düşük vergi oranları, C ise daha yüksek vergi oranları ister. Dolayısıyla, vergi oranı tahsilatı, orta gelirli bireyin istediği vergi oranı olacaktır. Belirttiğimiz gibi, yalnızca orta gelirli kişinin

geliri ortalamanın altındaysa pozitif transferler isteyecektir ve geliri ne kadar düşükse o kadar fazla transfer isteyecektir. Bu nedenle, yeniden dağıtımın derecesi, gelir dağılımının alt uca doğru ne kadar çarpık olduğuna bağlı olacaktır.

Daha önceki vakaların aksine, bu vakadaki transferlerin örüntüsü tamamen belirlidir ve seçim dizisinin her noktasında aynı şekilde ortaya çıkar. Bu tür bir yeniden dağıtımın kapsamı yalnızca ortalama ve medyan gelir arasındaki farka bağlıdır. Normatif analizin odak noktası gelir dağılımının varyansı veya buna eşdeğer bir eşitsizlik ölçüsü iken, çoğunluk kuralı altında yeniden dağıtımın kapsamı, bu şekilde kısıtlanmış olarak, yalnızca çarpıklık derecesine bağlıdır. Başka bir deyişle, hem vergi hem de transfer tarafında tekdüzelik kısıtlamaları içeren çoğunluk kuralı, yeniden dağıtımın yanlış parametreye bağlanmasına hizmet etmektedir. Yeniden dağıtım etiğiyle esasen alakasız olan gelir dağılımındaki değişiklikler, siyasi transferlerin örüntüsünde önemli değişikliklere yol açabilirken, gelir dağılımındaki önemli normatif öneme sahip değişiklikler, zenginden fakire yapılan transferlerin kapsamını değiştirmeden bırakabilir veya bunları "ters" bir yöne doğru değiştirebilir. Üç kişilik analizimizden elde ettiğimiz bazı basit karşılaştırmalı statik sonuçlar bu iddiaları desteklemek için yeterlidir. Örneğin, en fakirin geliri, diğer her şey sabitken düştüğünü varsayalım. O zaman ortalama gelir de tanımı gereği düşecektir. Ancak, medyan gelir değişmeden kalacağından transferlerin kapsamı düşecektir. Tersine, en fakirin geliri artarsa, diğer her şey sabitken, transferler artacaktır. Öte yandan, medyan gelirde, diğer her şey sabitken bir artışı ele alalım. Bu durumda, toplam pastadaki en fakirin göreceli payı azalmış olsa bile transferler düşecektir. Elbette, gelir dağılımındaki bazı değişiklikler, dağıtım adaletinin geleneksel olarak yorumlandığı şekilde dikte ettiği değerlerle tutarlı olan transfer deseninde değişiklikler yaratacaktır. Örneğin, en zenginlerin geliri arttıkça veya azaldıkça, diğer koşullar sabitken, transferlerin seviyesi yükselecek veya düşecektir. Ancak gösterdiğimiz gibi, basit medyan seçmen modeli, dağıtım adaletinin gerektirdiği şeyin uygun bir ifadesi olan siyasi yeniden dağıtım desenleri yaratmaz.

VI. Doğrudan Anayasacılık ve Dağıtıcı Adalet

Önceki iki bölümde yapılan kurumsal insidans analizinin ana mesajı, sıradan çoğunlukçu siyasetin dağıtıcı adaleti sağlamak için oldukça kusurlu bir mekanizma olduğudur - en azından dağıtıcı adaletin normalde tasarlandığı şekliyle. Çoğunluk yönetimi ile iki tür sorun ilişkilendirilmektedir. Bunlardan ilki dağılımsal belirsizliktir. Siyasi transferlerin uygulanması her zaman transferin yönü azınlıktan uzaklaşıp belirleyici çoğunluğa doğru olacak şekilde olacaktır ve en yoksulların diğer herkesten daha sık belirleyici çoğunlukta olması beklenemez. Bu nedenle, her

ne kadar en yoksul kesimlerden net faydalanıcılar olması beklenebilse de Uzun vadede siyasi rulet tekerleği, siyasi transferlerin düzenli olarak ters yönde akacağı gerçeği hesaba katılması gereken bir durumdur. Sistematik olarak değişken dağılımsal sonuçlar dizisinin tam olarak nasıl değerlendirilmesi gerektiği, sosyal filozofların veya normatif politika analistlerinin üzerinde çok fazla durduğu bir soru değildir. Bununla birlikte, bu soruya bir cevap verilmeden çoğunlukçu kurumların genel olarak dağıtıcı adalet kriterleri açısından değerlendirilemeyeceği açık olmalıdır. Zaman içinde rastgele değişen bir gelir akışı, her dönemde eşit gelir getiren bir akış kadar “adil” midir? Aksi takdirde -ve özellikle de sabit akış tercih edilecekse- mümkünse daha istikrarlı dağılımsal sonuçlar üretmek için çoğunluk kuralını bir şekilde kısıtlamak için iyi bir ilk bakışta durum var gibi görünmektedir.

Belirli bir dağılım elde etmek için çoğunluk kuralını kısıtlamanın bir yolu, tek tip orantılı vergiler ve gelirlerin kişi başına eşit olarak dağıtılmasını şart koşmaktır. Ancak bu tür kısıtlamalar getirilirse, çoğunluk kuralıyla ilgili ikinci bir sorun ortaya çıkar: Oluşturulan transfer modeli etik açıdan önemli hususlara karşı duyarsız olacaktır. Özellikle, transferlerin düzeyi, en yoksulların gelir düzeyindeki değişikliklere ters yönde tepki verecektir. Aslında, transferlerin gerçekleşeceğine dair bir garanti yoktur. Gerçekleşen transferler de elbette en çok en yoksullara fayda sağlayacak şekilde olacaktır. Bu durum, vergilerin gelirle orantılı olarak alınması ve gelirlerin kişi başına eşit olarak ödenmesi yönünde getirilen kısıtlamaların doğrudan bir sonucudur. Bununla birlikte, çoğunluk kuralı, etik açıdan uygun veya dağılımın ilgili parametrelerine duyarlı bir transfer düzeyi belirleme yeteneğine sahip görünmemektedir.

Elbette, yukarıdaki bölümlerde kullanılan son derece sade siyasi süreç modelinin “gerçek dünya demokrasisi”nden o kadar uzak olduğu ve bu nedenle herhangi bir sonuca varılamayacağı ileri sürülebilir. Kullanılan basit çoğunlukçu modelin keskinliğini tamamen kabul etmekle birlikte, eleştiriyi reddediyoruz. Amaç, seçim süreçlerinden kaynaklanan dağılımsal sonuçlar üzerindeki baskıların doğasını araştırmaktır. Bu baskılar zorunlu olarak, basit çoğunluk yönetimi altında seçim rekabetinin önemli (ve birçoklarına göre baskın) bir özellik olduğu kurumsal ortamın doğasını yansıtmaktadır. Demokratik kurumların daha az resmi bir şekilde ele alınmasının tehlikesi, kişinin hâkim siyasi dinin büyümesine kapılabilmesidir. Elbette siyasi retorikte dağıtıcı adaletten çokça bahsediliyor. Asıl mesele, dağıtıcı adaletin sağlanacağına inanmak için herhangi bir neden olup olmadığıdır.

Geliştirdiğimiz basit çoğunluk kuralı modeli göz önüne alındığında, cevap en iyi ihtimalle belirsizdir. Çoğunluk kuralı gelir dağılımında daha adil bir sonuç sağlayabilir ve bunu tolere edilebilir bir maliyetle yapabilir. Ancak çoğunluk

kuralının, tek tip orantılı vergilendirme şartıyla sınırlandırılması halinde bu açıdan çok daha iyi çalışması muhtemel görünmektedir. Böyle bir gereklilik, daha zengin bireylerin kendilerine yönelik büyük ölçekli transferleri organize etmede belirleyici bir koalisyona sağladığı avantajları kısıtlarken, daha yoksullar için benzer avantajları daha az ölçüde kısıtladığı için daha adil sonuçları teşvik eder. Ancak tüm bu durumlarda, transferler genellikle “yanlış” yönde gerçekleştiğinden, beklenen anlamda herhangi bir net yeniden dağıtımı sağlamanın maliyeti oldukça yüksektir - ve görünüşe göre gereksizdir. Örneğin, Bölüm V'teki 1. ve 2. durumlarda, seçim dizisinin her noktasında ortalama dağılımsal sonucu güvence altına almak için bir anlaşma olması halinde tüm partilerin daha büyük getiri elde etmesi muhtemel görünmektedir. Bu, tamamen dağıtıcı avantajlara sahip olduğu şeklinde de yorumlanabilir. Hiçbir bireyin hangi gruba ait olacağını bilmediği Rawlsçı maksimin ortamında, her noktada beklenen dağılımı sağlayan bir düzenleme, en yoksulların sömürülen azınlık olduğu sonucu tamamen engelleme avantajına sahiptir. Maksimin kriteri göz önüne alındığında, bu özellik belirleyici gibi görünmektedir.

O halde, doğrudan anayasal bir transfer düzenlemesi dağıtım açısından daha üstün olabilir mi? Eğer anayasal düzeyde cehalet perdesinin ardındaki yarı-Rawlsçı bir ortamda, bireylerin gelecekteki gelir dağılımları ve bu dağılımları kısıtlamak için uygulanabilecek transfer politikaları ile ilgili olarak iyi tanımlanmış tercihlere sahip oldukları varsayılabilirse, neden bu politikaları anayasal düzeyde oluşturmaya çalışmayalım? Örneğin, tek tip bir orantılı vergi oranının uygulanacağını ve elde edilen gelirlerin kişi başına eşit hibeler şeklinde harcanacağını varsayalım. Bununla birlikte, vergi oranının (ve dolayısıyla hibe seviyesinin) çoğunluk yönetimi altında medyan seçmen tarafından belirlenmediğini, bunun yerine vergi oranının (veya hibe seviyesinin) anayasal olarak seçildiğini varsayalım. Transfer politikası dönem içi siyasi belirleme meselesi olmaktan çıkar; bunun yerine hükümet hibelerinin modeli oyunun kurallarının bir parçası olur.

Böyle bir düzenlemeyle ilgili olarak belirtilmesi gereken dört husus vardır. Birincisi ve biraz da şaşırtıcı bir şekilde, demogrant sistemi, Bölüm V.2'de incelenen tek tip vergi alternatifi kadar belirli bir beklenen dağılımsal sonuca ulaşmada verimli bir araç değildir. Yani, seçim döngüsü boyunca en yoksulların gelir akışının varyansındaki azalmalar, toplam gelirden bir miktar kayıpla elde edilmektedir. Bunun nedeni, transferlerin tüm bireylere ödenmesini zorunlu kılmanın, en yoksulun belirleyici koalisyondayken ısrar ettiği transfer düzeyinin toplam gelir gereksinimini artırması ve bunu azınlıkta yoksulların dezavantajlarını ortadan kaldırmaya yetecek kadar yapması gibi görünmektedir. Bölüm V.2'de tartışılan

modelde, en zenginler koalisyonu olduğunda vergi oranlarının en yoksullar koalisyonuna göre daha düşük olduğunu, dolayısıyla yoksulların azınlıkta kalmasının dezavantajlarının zaten bir şekilde hafifletildiğini hatırlayın. Her halükarda, bir demogrant sistemi aracılığıyla en yoksullar için aynı beklenen geliri elde etmek, en yoksullar zamanın bir kısmında sömürülen azınlıkta olacak olsalar bile, transferlerin çoğunluk üyeleriyle sınırlandırıldığı duruma göre daha yüksek bir vergi oranı ve dolayısıyla daha büyük aşırı yükler gerektirmektedir.

İkincisi ve defterin diğer tarafında, anayasal demogrant sistemi, belirleyici koalisyonun bir parçası olmayı garantilemek için kaynak harcama teşviklerini, çoğunlukçu döngülerin hüküm sürdüğü her durumda var olan teşvikleri ortadan kaldırır. Eğer bu türden bir siyasi rant arayışı büyük boyutlardaysa (ki daha önce de belirttiğimiz gibi, pekala olabilir), o zaman sadece tek tip orantılı vergi gerekliliğiyle sınırlandırılmış çoğunlukçu bir sistemde vergi tarafındaki daha düşük aşırı yükler, o setten daha fazla olabilir. Bu durumda, verimlilikle ilgili hususlar açık anayasal transfer paketini tercih etmektedir.

Üçüncü olarak, böyle bir düzenlemeden “anayasal olarak belirlenmiş transfer” olarak bahsetmek doğal görünse de, bu tür bir terminolojide oldukça yanıltıcı bir şey vardır. Sonuçta, bu politikaların kişiler arasında kaynakların ya da gelirin “yeniden dağıtılması” gibi bir anlamı yoktur. Aksine, anayasal düzen, her bir bireyin kendi kişiliğinde somutlaşan emeğin ürettiği ürünün sadece bir kısmına gerçekten “sahip olduğu” bir dizi mülkiyet hakkını içerecektir. Öte yandan, her biri, diğer kişilerde somutlaşan emeğin ürettiği ürünün bir kısmının eşit payına sahip olacaktır. Hükümetin, karşılıksız fedakarlık, zenginlere duyulan nefret ya da “Robin Hoodizm” in başka herhangi bir yönü nedeniyle zenginden fakire gelir transferi yaptığı düşünülemez. Bu düzenleme sadece bireylerin temel mülkiyet haklarının tanımlandığı ve uygulandığı kurumsal yapının bir parçası olacaktır. Aslında bu durum, Batı demokrasilerindeki mevcut kurumsal düzenlemelerden çok da farklı değildir. Vatandaşlar -devletin vergi-transfer sistemi aracılığıyla meşrulaştırdığı ve etkilediği hak iddiaları- için, devletin hakim güçleri vasıtasıyla, diğer bireylerin kişisel üretkenlikleri üzerinde hak iddia ederler. Burada önerilen ile şu anda geçerli olan arasındaki en önemli fark, anayasal alternatif altında, bireylerin devlet himayesi altında birbirleri üzerinde yaptıkları hak taleplerinin, değişken seçim şansına göre değişmeksizin, şarta bağlı olmamasıdır. Bu durumda vatandaşların vergi ve transferlerin bu şekilde anayasal olarak düzenlenmesi sayesinde sahip oldukları haklar, sahip oldukları şeklinde yorumlayabilecekleri diğer şeylerden farklı olmayacaktır. Bu noktada, dağıtıcı adalet ve biçimsel adalet kavramları (Bölüm 7'de incelendiği gibi) örtüşmektedir. Dağıtıcı adalet

mülahazaları yalnızca sonuçlara değil kurallara da uygulandığından ve bu mülahazalar anayasal mutabakat çerçevesinde onaylanıp uygulandığından, kurallar çerçevesinde ortaya çıkan sonuçlar, bu sonuçların herhangi bir zamanda sergileyebileceği gelir dağılımının özellikleri ne olursa olsun, “dağıtıcı adaletin” gerekliliklerini yerine getirmektedir.

Son olarak, dağıtım adaleti kriterlerinin, akla gelebilecek dağıtım sonuçları arasındaki hayali bir seçimden ziyade kurallar arasındaki seçime uygulanabilir olduğu bir kez kabul edildiğinde, dağıtım adaletine en elverişli kurallar dizisinin geliri “transfer eden” kurallar olacağı basitçe varsayılmaz. Ekonomistlerin genellikle yeniden dağıtım politikası konusuna, arzu edilen dağıtımları sağlamanın en etkin biçimi olarak nakit transferlerine yönelik güçlü bir tercihle yaklaştıkları kesindir. Ancak söylem alanı arzu edilen dağılımın seçiminden arzu edilen dağılımların ortaya çıkabileceği kurumsal yapıya doğru kaydığında bu önerme doğru olmayabilir.

Ortaya çıkan sonuçların örüntüsünde daha fazla eşitliği teşvik eden her türlü kural değişikliği olabilir. Örneğin basketbolda, uzun boylu oyuncuların doğal avantajlarını ya potanın yüksekliğini 5 feet artırarak ya da uzun boylu oyuncuları bir şekilde açıkça engellemeye çalışarak (örneğin, atılan sayıları skorerin boyunun tersi ile ağırlıklandırarak) azaltabiliriz. İkinci planın kabul edilebilir herhangi bir anlamda daha adil olacağı açık değildir. Aynı şekilde, daha adil sonuçlar elde etmek için, sosyal ortamlardaki kural değişikliklerinin siyasi süreç yoluyla açık bir yeniden dağıtım içermesi gerekmez. Basit çoğunluk kuralı altında transfer modellerine ilişkin analizimiz ışığında, dağıtıcı adalete giden daha etkin yolların bulunması şaşırtıcı olmayacaktır.

VII. Özet

Bu bölümün temel amacı, dağıtıcı adalet sorununu anayasal bir gözle incelemektir. Hareket noktamız, siyasi süreçlerin “hayırsever despot” modelinin, normatif sosyal analizin diğer parçalarında olduğu gibi, dağıtıcı adaleti tartışmak için de tamamen yetersiz olduğu gözlemi olmuştur. Hükümetleri alternatif dağılımlar arasından “seçim yapan” kişiler olarak nitelendiremeyiz. Daha ziyade, dağılımlar, hepsi belirli bir kurallar dizisi altında bireysel seçimler yapan otonom ajanların karmaşık etkileşiminden ortaya çıkar. Alternatif dağılımların değerlendirilmesi sadece bir ön adım olarak, soyut normatif teorileştirmenin bir parçası olarak görülmelidir ki bu da kendi başına politika ile ilgili konular hakkında hiçbir şey ortaya koyamaz. Gerekli olan, bireylerin etkileşimde bulunduğu kurallardaki değişikliklerin dağıtıcı

sonuçların modelini nasıl değiştirdiğinin incelenmesidir. Böyle bir incelemeye “kurumsal olay analizi” adını veriyoruz.

Bu bölümün analitik çekirdeği, son derece basit bir çoğunluk yönetimi modeli için böyle bir kurumsal insidans analizini içermektedir. Vergi ve transferlerin yarattığı aşırı yükler hakkında alternatif varsayımlarda bulunuyoruz ve vergilerin alınma ve transferlerin ödenme şekillerine çeşitli kısıtlamalar getirmenin dağılımsal etkilerini inceliyoruz. Bu analizden çıkarılacak genel sonuç, çoğunluk kuralının en iyi ihtimalle dağıtıcı adaleti sağlamada oldukça kusurlu bir araç olduğudur. Çoğunluk kuralı ya döngüler yaratır (yani temelde dağıtıcı olarak belirsizdir) ya da uygun şekilde kısıtlandığında, normatif olarak ilgili değişikliklere (örneğin, en yoksulların gelirindeki değişikliklere) sapkın bir şekilde yanıt veren belirli bir transfer modeli oluşturur.

Tüm bunlar, yeniden dağıtım veya transfer bütçesinin belirlenmesini dönem içi çoğunlukçu siyasetin yetki alanından çıkarma ve bunu açık bir anayasal sözleşme konusu haline getirme olasılığını ortaya koymaktadır. Bu elbette yapılabilir. Ancak bazı transfer işlemlerinin oyunun genel kurallarına dâhil edilmesine yönelik anayasal bir karar olduğu varsayılmaz. Gelir dağılımı üzerindeki beklenen etkiler muhtemelen alternatif kurallar dizisi arasında yapılacak seçimle ilgili olacaktır ve dağılımda neredeyse eşit modeller yaratan kurallar, ceteris paribus, tercih edilebilir. Ancak seçilen kuralların daha başarılı oyuncuların “elini kolunu bağlaması” gerekmez. Anayasal düzeyde daha geniş bir seçenekler dizisi mevcuttur ve daha adil sonuçlar elde etmek için seçilen araçların mutlaka kişiler arası transferleri içermesi gerekmez.

Buradaki analiz, kesin olmaktan uzaktır. Yine de doğru yöne işaret ettiğine inanıyoruz. Dağıtıcı adalet hakkındaki geleneksel tartışmalar, dağıtım siyasetinin gerçek dünyasından umutsuzca uzaktır. Gerçekten de, önemli siyasi kısıtlamalar genellikle tamamen göz ardı edilir ve dağıtım adaletinin kurumsal uygulanabilirliği rahatsız edici küçük bir teknik ayrıntı olarak bir kenara atılır. Bu, ahlak felsefecisi için kabul edilebilir bir prosedür olabilir, ancak sosyal analist için tamamen yetersizdir. Buradaki amacımız bu yetersizliği ortaya çıkarmak ve boşluğu doldurmak için gereken soruşturma türünü göstermektir.

Mevcut amaçlar için, sıradan çoğunlukçu süreçlerin eşit dağıtım kalıpları üretme kapasitesine olan inancın gerçekten safça olduğu açıktır. Çoğunlukçuluğun işleyişini belirli şekillerde kısıtlamak için tasarlanmış kuralların yokluğunda, hemen hemen her şey geçerlidir. Beklenen anlamda eşitlik, yalnızca siyasi koalisyonların gelecekteki kalıbının içsel öngörülemezliği nedeniyle ortaya çıkar

ve "kuralsız siyaset" dünyasında dağıtılması gereken şey çok küçük bir şey olmaktan öteye gidemez.